

EDITORIAL

RECORD ANTIC DE LA SANITAT A L'ARAN

D'aquí a pocs dies es farà, a l'església de Santa Maria d'Arties la presentació pública de l' **"Institut d'Estudis Aranesi – Acadèmia aranesa dera lengua occitana"**. També és l'oficialització de la incorporació de l'Institut d'Estudis Aranesos al conjunt de les Acadèmies catalanes. La nostra RAMC ja s'havia fet ressò alguna vegada d'aquest fet, i també de que la llengua occitana, en la seva forma aranesa, era llengua oficial a Catalunya.

En aquest sentit, i des de fa alguns anys, ja bastants, les dues revistes que publica l'Acadèmia de Medicina tenen una secció específica de "Medicina d'Occitània". Va començar l'any 2008, amb un article sobre Guy de Chauliac, el cirurgià més important del seu temps, la segona meitat del segle XIV, autor d'un dels textos de cirurgia que ha tingut més influència en la formació dels cirurgians del seu temps fins alguns segles més tard. S'ha publicat una referència breu, de 2-3 pàgines, en cada número de la revista, i en l'actual s'arriba al que fa 27. Es tracta de notes sobre metges nascuts a terres occitanes i que han tingut una projecció important dins de la medicina a França. La intenció ha estat de fer conèixer entre nosaltres, divulgar, l'existència d'aquest focus de cultura, en part oblidada, si més no pel seu origen.

A l'altra revista de l'Acadèmia, Gimbernat, s'han publicat 17 articles, en aquest cas a vegades estudis llargs, sobre aspectes concrets de l'obra de metges occitans, amb algunes revisions de les aportacions regionals: Arieja, Aveyron, Bigorra. Tenim doncs una tradició, ja certament llarga, d'estudis sobre la medicina occitana, entre ells alguns en relació amb l'Aran, així des d'una infecció de les patates cap el 1845, el record d'una Topografia mèdica de Viella, o l'anàlisi de l'obra del doctor Manuel Saforcada, que va ser catedràtic de Medicina Legal de la universitat de Barcelona. A la pàgina web de l'Acadèmia també hi ha una pestanya dedicada a la medicina d'Occitània.

Fruit de tot això ha estat l'edició d'un llibre *"Medicina d'Occitània"*, de més de tres-centes pàgines, publicat per l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), el número 145 dins de la sèrie de l'Arxiu de la Secció de Ciències, que comprèn també el que és titulat "Petit diccionari de metges occitans".

Una altra línia de treball de la RAM és l'anàlisi dels documents del nostre arxiu històric, particularment important pel que fa a la medicina catalana de la primera meitat del segle XIX. Entre les cerques que estaven en preparació hi ha l'anàlisi del voltant del centenar de documents originats per la relació de l'Acadèmia amb metges, principalment el sots-delegat, del partit que a vegades es diu de "Viella" i altres del "Valle de Arán". El primer document, de l'any 1819, tracta d'una consulta feta a l'Acadèmia per tres sanitaris, un metge i dos cirurgians, sobre un malalt amb un càncer de laringe, explicant una història clínica prou detallada.

La coincidència d'aquest treball, que ja estava gairebé enllestit, amb l'ingrés de dos especialistes en ORL com a membres corresponents, i un d'ells tractant precisament del problema del càncer de laringe, des d'altres punts de vista, ha facilitat la unió de les dues circumstàncies.

Recordem, a més, que un dels signants de la consulta, el doctor Manuel Vergés, fou el primer membre corresponent de l'Acadèmia originari de la Vall d'Aran, electe el 8 de juliol de 1817, abans de l'any en que féu la consulta. Cal recordar, com s'ha dit moltes vegades, que aleshores la medicina i la cirurgia eren professions diferents, a vegades fins i tot enfrontades, i per tant l'Acadèmia de Medicina no tenia cirurgians. Això, però, no impedia que, a efectes administratius, atès que només hi havia una sola Acadèmia amb tasques sanitàries, tingués relació, per medi de les sots-delegacions, amb els cirurgians de cada partit. Fins i tot, en partits amb un nombre molt alt de sanitaris hi havia dos sots-delegats, un per medicina i un per cirurgia.